

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра германської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНТРАСТИВНИЙ СИНТАКСИС І ПРАГМАТИКА

(на матеріалі сучасних англійської та української мов)

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

рівень вищої освіти бакалавр

освітня програма Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад

статус дисципліни вибіркова

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 3

Форма підсумкового контролю залік

Розробник: Березенко В.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології факультету германської філології і перекладу Київського національного лінгвістичного університету

Затверджено на засіданні кафедри германської філології, протокол № 16 від «18» червня 2026 р.

Завідувач кафедри

Марія ШУТОВА

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу протокол № 1 від «27» серпня 2026 р.

Голова вченої ради факультету

Христина МЕЛЬКО

1. Мета вивчення навчальної дисципліни: вивчення курсу “*Контрастивний синтаксис і прагматика*” (перший бакалаврський рівень, IV курс) – навчити студентів основним принципам та закономірностям розрізнення синтаксичної будови сучасної англійської та української мов в аспекті їх структури та функціонування, класичним та сучасним підходам до аналізу мовних синтаксичних одиниць та явищ при порівнюванні даних мов, ознайомити студентів зі спільними та відмінними рисами в системі синтаксису порівнюваних мов, сприяти науково обґрунтованому вивченню ізоморфних та аломорфних явищ англійської та української мов з метою поліпшення знань та практичних умінь студентів з обох мов. Першочерговим завданням, однак, є вдосконалення граматичної й розвиток прагматичної компетентностей.

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни

Знати

- ізоморфічні та аломорфічні властивості граматичної будови сучасної англійської та української мов;
- основні спільні та відмінні ознаки морфологічної системи (структурні й частиномовні) та синтаксичних мовних одиниць англійської та української мов;
- основні конвергентні й дивергентні риси синтаксичної системи порівнюваних мов;
- методики лінгвістичного аналізу: дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз, аналіз за безпосередніми складовими, дедуктивний та індуктивний аналізи.

Вміти

- правильно здійснювати морфологічний розбір слова як в англійській, так і в українській мовах;
- коректно вживати слова, зважаючи на їхню комбінаторику у синтаксичних одиницях з огляду на їх лексичне та стилістичне значення в обох мовах;
- основні структури речень та грамотно будувати їх за різними комунікативними типами у продуктивному мовленні;
- будувати структури порівняння з прикметниками за відповідними моделями;
- вживати артиклі у типових мовленнєвих ситуаціях в англійському дискурсі;
- правильно вживати дієслова в різних часових формах активного і пасивного стану у мовленні з узгодженням часів в англійському дискурсі;
- визначати члени речення та їх види в обох мовах;
- робити узагальнення про ті чи інші процеси сучасної англійської та української мов;
- ілюструвати кожне теоретичне положення конкретними мовними прикладами;
- працювати з науковою лінгвістичною літературою;
- використовувати теоретичні знання у практичному викладанні англійської мови;
- використовувати сучасні методи лінгвістичного аналізу для аналізу мовних явищ.

Успішне оволодіння курсів теоретичного блоку “Вступ до мовознавства”, “Сучасна українська мова”, “Вступ до германського мовознавства”, “Історія англійської мови”, “Теоретична граматики сучасної англійської мови”, “Теоретична фонетика сучасної англійської мови”, “Лексикологія англійської мови”, “Стилістика англійської мови”, а також дисципліни практичного спрямування, а саме: “Практична граматики сучасної англійської мови” та “Практична фонетика сучасної англійської мови”.

Анотація навчальної дисципліни: Вивчення курсу “*Контрастивний синтаксис і прагматика (на матеріалі сучасних англійської та української мов)*” (перший бакалаврський рівень, IV курс) спрямоване на вдосконалення граматичної й розвиток прагматичної компетентностей студентів, формування у них навичок, знань і вмінь вживання синтаксичних одиниць англійської і української мов, котре носить професійно орієнтований характер, тому мета його і зміст визначаються комунікативними, пізнавальними та професійними потребами майбутнього фахівця з іноземної мови. Навчальний курс містить 1 змістовий модуль і базується

на знаннях студентами курсів: “Вступ до мовознавства”, “Сучасна українська мова”, “Вступ до германського мовознавства”, “Історія англійської мови”, “Теоретична граматики сучасної англійської мови” “Практична граматики англійської мови” та логічно пов’язаний з ними. Його особливість разом з тим складає акцент на виявленні усіх конкретних дивергентних ознак на синтаксичному рівні порівнюваних мов, що сприяє свідомій актуалізації вивчених раніше мовних структур в процесі комунікації та підвищенню професійної майстерності фахівця з іноземної мови.

Основу курсу складають наукові досягнення сучасної лінгвістичної думки щодо проблем типологічного зіставлення мов загалом та сучасної англійської й української мов, зокрема, а також парадигматики та синтагматики мовних явищ, системного підходу до вивчення мовних явищ, взаємозв’язку й взаємодії окремих підсистем мови тощо. Системний підхід до вивчення мовних одиниць і явищ у рамках курсу контрастивного синтаксису і прагматики англійської та української мов із застосуванням спеціальних методик лінгвістичного аналізу (порівняльного аналізу, дистрибутивного аналізу, трансформаційного аналізу, аналізу за безпосередніми складовими, опозиційно-категоріального аналізу, дедуктивного та індуктивного аналізів, статистичного аналізу) дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати особливості мовних фактів та явищ у порівнюваних мовах.

Протягом семестру студенти досліджують граматичну будову та дискурсивні ознаки речень в англійській і українській мові й виявляють спільні та відмінні риси в комбінаториці лексико-граматичних класів слів; побудові словосполучень та клауз; трактуванні клауз; структурі та вживанні простих та складних речень; вираженні модальності в різних типах речень; дискурсивних патернах; невербальному вираженні модальності речення. У результаті зіставного вивчення мовних фактів іноземної та рідної мов студенти вдосконалюють комунікативні навички й розвивають прагматичну компетентність.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 10 год.

практичні заняття – 20 год.

самостійна робота – 60 год.

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% :: 67%

3. Програмні результати навчання

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результати навчання студентів із дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад»:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 21. *Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.*

ПРН 23. *Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.*

Компетентності студентів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) “Контрастивний синтаксис і прагматика” пов’язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей:

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації.
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 9	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)	
ФК 1	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК 2	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу

	знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК 3	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчається.
ФК 4	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ФК 5	Здатність ефективно використовувати набуті лінгвістичні знання з обраної філологічної спеціалізації у сфері мовознавчих досліджень.
ФК 6	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. Знання загальних принципів перекладу, а також навички та вміння його здійснення, здатність розуміти тексти мовою джерела та правильно їх транслювати мовою перекладу. Володіння граматикою англійської мови на рівні C1 (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання).
ФК 7	Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

Таблица 1

**Матриця відповідності компетентностей,
визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом)
“Контрастивний синтаксис і прагматика”
компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Очікувані результати навчання з дисципліни, форми і методи контролю:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання
Код	Результат навчання		
1.	Знати	лекція, семінарське заняття	
1.1	знати конвергентні та дивергентні ознаки мовних одиниць фонетичних/фонологічних, лексичних та синтаксичних систем порівнюваних мов	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування • письмовий експрес-контроль. • МКР
1.2.	знати основні сучасні лінгвістичні теорії та підходи до порівняння мовних одиниць на різних рівнях сучасної англійської та української мов, а також основні методики зіставного лінгвістичного аналізу: порівняльний аналіз, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз, аналіз за безпосередніми складовими, опозиційно-категоріальний аналіз, дедуктивний та індуктивний аналізи, статистичний аналіз	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування. • письмовий експрес-контроль. • МКР
2.	Уміти	лекція, семінарське заняття	
2.1.	уміти визначити спільні та відмінні риси в системі фонетичних/фонологічних, лексичних, граматичних та стилістичних та синтаксичних мовних одиниць і явищ англійської та української мов	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування. • письмовий експрес-контроль. • МКР
2.2.	уміти ілюструвати кожне теоретичне положення про дивергентні чи конвергентні риси порівнюваних мов конкретними мовними прикладами	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування • письмовий експрес-контроль. • МКР
3	Комунікація	лекція, семінарське заняття	
3.1	комунікація із використанням вивчених мовних явищ на відповідному рівні з акцентом на їх дивергентних чи конвергентних рисах	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування. • письмовий експрес-

			контроль. • науково-дослідний проект.
3.2.	комунікація із використанням експресивних, емоційних, логічних дивергентних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішного спілкування	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування • письмовий експрес-контроль. • науково-дослідний проект.
4	Автономність і відповідальність	лекція, семінарське заняття	
4.1	автономність у процесі наукового пошуку та відворення матеріалу, використовуючи дивергентні мовні явища з висвітленої тематики	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування. • письмовий експрес-контроль. • науково-дослідний проект.
4.2	відповідальність за якісне виконання поставлених завдань і взятих обов'язків	лекція, семінарське заняття	• усне фронтальне опитування. • письмовий експрес-контроль. • науково-дослідний проект.

4. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Контрастивний синтаксис і прагматика”

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Контрастивний синтаксис і прагматика”

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Вільно спілкуватися із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	<i>Технологія особистісно-орієнтованого навчання</i>	Експрес-контроль.
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	<i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання</i>	
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія,	Оцінювання роботи студентів у групах.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	– дидактичні та ділові ігри, що імітують досліджувані процеси, – ситуаційний аналіз (кейс-метод), - пояснювально-ілюстративний метод, - дискусійний метод - комунікативний метод, - метод пошукової роботи і пошукового навчання, -комунікативний метод, - метод ситуативного навчання. <i>Індивідуальні завдання:</i> – творчі завдання з проблем професійних комунікацій, –діагностичні завдання.	Оцінювання індивідуальних завдань студентів.
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.		
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.		
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.		
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.		
ПРН 21. <i>Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.</i>		
ПРН 23. <i>Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.</i>		Тематичне тестування.
		Модульна контрольна робота.
		Залік.

Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

[illegible]

систематизувати.													
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.					+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.											+		+
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.					+	+		+					
ПРН 8. Знати й розуміти систему мови і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.					+	+							+
ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	+	+	+	+					+				
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.					+	+	+	+					
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.						+	+	+	+		+		
ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.					+	+	+	+		+	+		
ПРН 20. Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.					+	+	+		+		+		+

ПРН 21. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.					+	+	+						
ПРН 22. Відтворювати у письмовій формі чіткий, послідовний текст заданого стилю і жанру зі збереженням логічної структури й смислового наповнення та володіти прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотній переклад); вміти тлумачити фактичну інформацію і точку зору автора мовою перекладу, перефразовуючи значення складних термінів або фраз, якщо не існує точного еквівалента у мові перекладу.					+							+	+

1. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Контроль результатів навчання студентів із дисципліни **“Контрастивний синтаксис і прагматика”** здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою германської і фіно-угорської філології на своєму сайті та доводяться до відома студентів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності студента. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок студентів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студентів здійснюється за

накопичувальною системою.

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Категорія модальності в сучасній англійській мові» передую написання студентами модульної контрольної роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться із метою оцінювання результатів навчання студентів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		3. Залік	100

4.1 форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Критерії оцінювання результатів поточних текстів для експрес-контролю:

- ‘відмінно’ – 100 – 90 % правильних відповідей
- ‘добре’ – 89 – 75 % правильних відповідей
- ‘задовільно’ – 74 – 60 % правильних відповідей
- ‘незадовільно’ – 59 % і менше.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації.
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки.
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки.
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки.
		0	Непідготовленість до заняття; невиконання завдань Відсутність на занятті.
2.	Позаудиторна робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань.
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
		0	Невиконання завдань.
3.	МКР	5	87%–100% правильно виконаних завдань,
		4	71%–86% правильно виконаних завдань,
		3	55%–70% правильно виконаних завдань
		2	54% і нижче правильно виконаних завдань
		0	Відсутність контрольної роботи

2. Критерії оцінювання МКР:

Модульна контрольна робота складається із двох частин. За кожну правильну відповідь студент отримує певну кількість балів. Наприклад, Part I. (5 points); Part II. (40 points). Таким чином, максимальна кількість балів – 45.

Критерії оцінювання:

Складові тесту	Кількість балів за кожне завдання	Максимальний бал
Частина 1	1	5
Частина 2	4	40
Разом: 45 балів		

Шкала оцінювання

Обсяг виконаної роботи (%)	Кількість балів	Кількість помилок	Оцінка
87-100	45-40	0-5	5
71-86	39-32	6-13	4
55-70	31-25	14-20	3
54 і менше	24 і менше	21 і більше	2

Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» (5), «добре» (4), «задовільно» (3), «незадовільно» (2)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР (див. п.п.10).

- підсумкове оцінювання залік

- умови допуску до семестрового заліку:

- 1) успішне оволодіння курсом;
- 2) виконання обсягу робіт, передбачених навчальним планом та зазначених у робочій програмі, а саме:
 - підготовка до семінарів та успішне проходження фронтального опитування, написання поточних тестів з експрес контролю;
 - виконання практичних завдань з відповідних тем семінарів, розміщених в тематичних блоках Практикуму з порівняльної типології англійської та української мов (автор – Березенко В.М.).
 - опанування матеріалом, винесеного на самостійне опрацювання;
 - виконання проекту та його презентація у складі самостійної роботи студента.

Підсумковий контроль (у тому числі алгоритм визначення підсумкового рейтингового бала студента з навчальної дисципліни):

Підсумковий контроль – залік. Система та критерії оцінювання визначаються у відповідності до загальних вимог (дивись нижче).

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів I–V курсів однакова для всіх дисциплін. У структурі кожного модуля з усіх навчальних дисциплін оцінюються такі складники:

Аудиторна робота студента	Самостійна робота студента	Модульна контрольна робота
---------------------------	----------------------------	----------------------------

Рейтинг кожного модуля обчислюється однаково для всіх навчальних дисциплін.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре»

(«4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

- для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі заліку:

«відмінно» – 50 балів;

«добре» – 40 балів;

«задовільно» – 30 балів;

«незадовільно» – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

4.2 Організація оцінювання:

Методи контролю передбачають, окрім усного вибіркового та фронтального опитування, поточні міні-тести, письмовий експрес-контроль та підсумковий контроль до кожної теми, що студенти виконують на заняттях. По завершенню змістовного модуля, наприкінці семестру, студенти виконують модульну контрольну роботу (МКР), яка є складовою підсумкової оцінки. Підсумковим методом контролю є залік.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на практичному занятті)

Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації.	«відмінно»
Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки.	«добре»
Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки.	«задовільно»
Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки.	«незадовільно»
Непідготовленість до заняття; невиконання завдань. Відсутність на занятті	«0»

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань.	«відмінно»
Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.	«добре»
Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.	«задовільно»
Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.	«незадовільно»
Невиконання завдань.	«0»

Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

45%–50% правильно виконаних завдань	«відмінно»	50 балів
38%–44% правильно виконаних завдань	«добре»	40 балів
30%–37% правильно виконаних завдань	«задовільно»	30 балів
29% і нижче правильно виконаних завдань	«незадовільно»	20 балів
Відсутність контрольної роботи	«0»	0 балів

Критерії оцінювання відповіді студента на заліку

Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань.	«відмінно»
45%–50% правильно виконаних завдань	«відмінно»
38%–44% правильно виконаних завдань	«добре»
30%–37% правильно виконаних завдань	«задовільно»
29% і нижче правильно виконаних завдань	«незадовільно»

4.3 Шкала відповідності оцінок:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

Підсумковий контроль
Залік (V семестр)

Відмітка про залік у національній шкалі («**зараховано**», «**не зараховано**») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «**зараховано**» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «**зараховано**» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «**не зараховано**», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про

залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Зразок залікової картки:

1. Correlation of the means of connection in word groups of the contrasted languages.
2. Word formation in the contrasted languages.
3. Practical assignment.

Практичне завдання:

C A R D № ...

Find the isomorphic and allomorphic features in the expression of the morphological categories of number, case, gender in the underlined English nominals and in their Ukrainian equivalents in the sentences below:

1. The two were quite unable to do anything. (Welles) – Ці двоє були зовсім не в змозі щось зробити.
2. The first was an old woman (R.Chandler) – Перша була вже стара жінка.
3. I sympathize with you in your husband's death (Maugham) - Я співчуваю тобі у зв'язку зі смертю твого чоловіка.
4. Young man, you're very ready with your tongue. (Cusack) – Ви, юначе, ніколи не лізете за словом у кишеню.
5. I've got to see her home (Maugham) – Я маю подивитись її дім.

5. Тематичний план занять.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
“Контрастивний синтаксис і прагматика”						
(на матеріалі сучасних англійської і української мов)						
Тема 1. Вступ. Мета, завдання курсу “Контрастивний синтаксис і прагматика” (на матеріалі сучасних англійської і української мов). Контрастивістика, її мета та завдання. Методи контрастивного аналізу. Класифікації мов. Аналітичні та синтетичні мови. Синтаксичні ролі та комбінаторика слів у реченнях в порівнюваних мовах. Типологія членів речення. Дискурсивні слова.	18	2	4			12
Тема 2. Контрастивний аналіз англійських та українських словосполучень. Ізоморфічні та аломорфічні частиномовні характеристики слова як складового синтаксичної одиниці. Контрастивне вивчення синтаксичних зв'язків та процесів порівнюваних мов. Типологія словосполучення. Предикативні, атрибутивні, об'єктні, обставинні словосполучення. Іменникові, прикметникові займенникові, числівникові, дієслівні	18	2	4			12

словосполучення. Синтетичне, аналітико-синтетичне та аналітичне поєднання компонентів в словосполученнях.					
Тема 3. Контрастивний аналіз клаузу. Поняття клаузи/клауземи. Фінітні та нефінітні клаузи. Типологія нефінітних клаузем (предикативних словосполучень). Невербальні речення. Прагматика речень з нефінітними клаузами.	18	2	4		12
Тема 4. Синтаксис і прагматика простих речень у порівняльному аспекті. Морфосинтаксичний порівняльний аналіз простих речень. Структурні типи простих речень. Головні та другорядні члени речення в англійській та українській мовах. Складні члени речення. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в простому реченні. Відокремлені члени речення. Синтаксична роль інтонації в порівнюваних мовах. Комунікативні типи речень. Прагматичні властивості простих речень: порівняльний аналіз. Дискурсивні слова в простих реченнях.	18	2	4		12
Тема 5. Синтаксис і прагматика складних речень: зіставний аналіз. Типологія складних речень. Типи сурядних і підрядних речень в англійській та українській мовах. Морфосинтаксичний порівняльний аналіз складних речень. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в складнопідрядних реченнях. Прагматичні ознаки складних речень в порівнюваних мовах. Дискурсивні слова в складних реченнях.	18	2	4		12
Разом за змістовим модулем 1	90	10	20		60
Усього годин	90	10	20		60

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Мета, завдання курсу <i>“Контрастивний синтаксис і прагматика”</i> (на матеріалі сучасних англійської і української мов). Контрастивістика, її мета та завдання. Методи контрастивного аналізу. Класифікації мов. Аналітичні та синтетичні мови. Синтаксичні ролі та комбінаторика слів у реченнях в порівнюваних мовах. Типологія членів речення. Дискурсивні слова.	2
2	Контрастивний аналіз англійських та українських словосполучень. Ізоморфічні та аломорфічні частиномовні характеристики слова як складового синтаксичної одиниці. Контрастивне вивчення синтаксичних зв'язків та процесів порівнюваних мов. Типологія словосполучення. Предикативні, атрибутивні, об'єктні, обставинні словосполучення. Іменникові, прикметникові займенникові, числівникові, дієслівні словосполучення. Синтетичне, аналітико-синтетичне та аналітичне поєднання компонентів в словосполученнях.	2

3	Контрастивний аналіз клауз. Поняття клаузи/клауземи. Фінітні та нефінітні клаузи. Типологія нефінітних клаузем (предикативних словосполучень). Невербальні речення. Прагматика речень з нефінітними клауземами.	2
4	Синтаксис і прагматика простих речень у порівняльному аспекті. Морфосинтаксичний порівняльний аналіз простих речень. Структурні типи простих речень. Головні та другорядні члени речення в англійській та українській мовах. Складні члени речення. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в простому реченні. Відокремлені члени речення. Синтаксична роль інтонації в порівнюваних мовах. Комунікативні типи речень. Прагматичні властивості простих речень: порівняльний аналіз. Дискурсивні слова в простих реченнях.	2
5	Синтаксис і прагматика складних речень: зіставний аналіз. Типологія складних речень. Типи сурядних і підрядних речень в англійській та українській мовах. Морфосинтаксичний порівняльний аналіз складних речень. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в складнопідрядних реченнях. Прагматичні ознаки складних речень в порівнюваних мовах. Дискурсивні слова в складних реченнях.	2
	Разом	10

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Мета, завдання курсу <i>“Контрастивний синтаксис і прагматика”</i> (на матеріалі сучасних англійської і української мов). Контрастивістика, її мета та завдання. Методи контрастивного аналізу. Класифікації мов. Аналітичні та синтетичні мови. Синтаксичні ролі та комбінаторика слів у реченнях в порівнюваних мовах. Типологія членів речення. Дискурсивні слова.	2
2	Ізоморфічні та аломорфічні частиномовні характеристики слова як складового синтаксичної одиниці. Контрастивне вивчення синтаксичних зв'язків та процесів порівнюваних мов. Типологія словосполучення. Предикативні, атрибутивні, об'єктні, обставинні словосполучення.	2
3	Іменникові, прикметникові займенникові, числівникові, дієслівні словосполучення. Синтетичне, аналітико-синтетичне та аналітичне поєднання компонентів в словосполученнях.	2
4	Контрастивний аналіз клауз. Поняття клаузи/клауземи. Фінітні та нефінітні клаузи. Типологія нефінітних клаузем (предикативних словосполучень). Невербальні речення.	2
5	Прагматика речень з нефінітними клауземами.	2
6	Морфосинтаксичний порівняльний аналіз простих речень. Структурні типи простих речень. Головні та другорядні члени речення в англійській та українській мовах. Складні члени речення. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та	2

	синтаксичні засоби. Умовний спосіб в простому реченні. Відокремлені члени речення. Синтаксична роль інтонації в порівнюваних мовах.	
7	Комунікативні типи речень. Прагматичні властивості простих речень: порівняльний аналіз. Невербальна комунікація. Дискурсивні слова в простих реченнях.	2
8	Типологія складних речень. Типи сурядних і підрядних речень в англійській та українській мовах. Морфосинтаксичний порівняльний аналіз складних речень.	2
9	Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в складнопідрядних реченнях. Прагматичні ознаки складних речень в порівнюваних мовах. Дискурсивні слова в складних реченнях.	2
10	Узагальнення. МКР	2
	Разом	20

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Зміст завдання до самостійного опрацювання	Кількість годин денна форма навчання
1	Тема 1. Вступ.	Види типологічних досліджень. Граматика констант відповідних рівнів. Співвідношення типового у мові і типу мови. Типологія мов. Методи типологічного аналізу. Історія типологічних досліджень. Порівняння як основний метод типологічних досліджень мовних явищ. Метод безпосередніх складників. Дистрибуційний, трансформативний методи.	12
2	Тема 2. Контрастивний аналіз англійських та українських словосполучень.	Ізоморфічні та аломорфічні частиномовні характеристики слова як складового синтаксичної одиниці. Поняття словосполучення. Будова, типи, граматичний зв'язок між словами у словосполученнях англійської та української мов. Словосполучення – основна одиниця синтаксичного рівня порівнюваних мов. Поділ словосполучень на типи залежно від синтаксичних зв'язків між компонентами. Поділ словосполучень на морфологічні/парадигматичні класи.	12
3	Тема 3. Контрастивний аналіз клауз.	Поняття клаузи/клауземи. Фінітні та нефінітні клаузи. Типологія нефінітних клаузем (предикативних словосполучень). Невербальні речення. Прагматика речень з нефінітними клаузами.	12
4	Тема 4. Синтаксис і прагматика простих речень у порівняльному аспекті.	Синтаксис речення. Просте речення. Члени речення в англійській та українській мовах. Синтаксична модальність речення, Відокремлення членів речення. Синтаксична роль інтонації в порівнюваних мовах. Типологія головних та другорядних членів речення.	12

5	Тема 5. Синтаксис і прагматика складних речень: зіставний аналіз.	Типологія складнопідрядного речення англійської та української мов. Визначення, типологія складних речень англійської та української мов. Комунікативні типи речень порівнюваних мов. Види зв'язку. Класифікація. Складносурядні речення. Складнопідрядні речення, їх класифікація. Поняття клаузи/клауземи. Фінітні та нефінітні клаузи. Типологія нефінітних клаузем (предикативних словосполучень). Невербальні речення. Прагматика речень з нефінітними клауземами. Модальність (об'єктивна та суб'єктивна) складного речення: лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Умовний спосіб в складнопідрядних реченнях. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях. Синтаксична роль інтонації в порівнюваних мовах. Комунікативні типи речень. Прагматичні властивості простих речень: порівняльний аналіз. Дискурсивні слова в простих реченнях.	12
	Разом		60

6. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси)

Основні:

1. Березенко, В.М.; Шутова, М.О.; Гнезділова, Я.В. (2023). Зіставна граматики англійської та української мов. Підручник. К. : Вид. центр КНЛУ.
2. Березенко, В.М.; Шутова, М.О. (2023). Зіставна граматики англійської та української мов. Практикум. К. : Вид. центр КНЛУ.
3. Березенко, В.М.; Шутова, М.О.; Гнезділова, Я.В. (2023). Зіставна граматики англійської та української мов. Практикум (для заочників). К. : Вид. центр КНЛУ.
4. Березенко В.М. (2011). Порівняльна типологія англійської та української мов. К.: Освіта України.
5. Березенко, В.М. (2017). Порівняльна типологія англійської та української мов (практикум). К. : Вид. центр КНЛУ.
6. Жлуктенко, Ю.О. (1960). Порівняльна граматики англійської та української. К.
7. Корунець, І.В. (2003). Порівняльна типологія англійської та української мов. Вінниця : Нова Книга.
8. Левицький, А.Е. (2008). Порівняльна граматики англійської і української мов. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет".
9. Azar, B.A. (2003). *Fundamentals of English Grammar* (third edition). London: Longman.
10. Berzak, Y.; Katz, B.; Reichart R. (2015). Typology Driven Estimation of Grammatical Error Distributions in ESL. *Proceedings of the 19th Conference on Computational Language Learning*. P. 94–102, Beijing, China, July 30-31. URL: <https://groups.csail.mit.edu/infolab/publications/conll15final.pdf>
11. Huddleston, R.; Pullum G.K. (2005). *A Student's Introduction to English Grammar*. – Cambridge University Press.
12. Quirk, R.; Greenbaum, S.; Leech, G.; Svartvik J. A (1985). *Comprehensive Grammar of the English Language*. London : Longman Group Limited.
13. Volker, G. (2011). Contrastive analysis: Theories and methods. *Dictionaries of Linguistics and Communication Science: Linguistic theory and methodology*. Berlin: Mouton de Gruyter. URL: http://www.personal.uni-jena.de/~mu65qev/papdf/contr_ling_meth.pdf

Додаткові:

1. Винницький, В.М. (1984). Наголос у сучасній українській мові. К. : Рад. шк.
2. Волкова, Л.М. (2009). Теоретична грамати́ка англійської мови: Сучасний підхід. К. : “Освіта України”.
3. Гнезділова, Я.В. (2012). Sentence Structure. Part 1. THEORY: Навчальний посібник для студентів III курсу вищих закладів освіти. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго.
4. Гнезділова, Я.В. (2012). Sentence Structure. Part 2. EXERCISES: Навчальний посібник для студентів III курсу вищих закладів освіти. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго.
5. Почепцов, Г.Г. (1971). Конструктивный анализ структуры предложения. Киев: Вища школа.
6. Почепцов, Г.Г. (1986). Синтагматика английского слова. К.: Вища шк.
7. Грищенко, А.П. (2002) Сучасна українська мова. К. : Вища школа.
8. Білодід І.К. (1969-1973). Сучасна українська літературна мова. К. : Наук. думка. Т. 1-4.
9. Шутова М.О. (2016). Етнокультурні стереотипи в англійській та українській мовах: реконструкція і типологія: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.17 — порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. Київ.

7. Додаткові ресурси:

Приклади контролю та завдань до заліку, методичні вказівки з виконання самостійної роботи:

ЗРАЗОК КАРТКИ З ПРАКТИЧНИМ ЗАВДАННЯМ ДО ЗАЛІКУ

Find the isomorphic and allomorphic features in the expression of the morphological categories of number, case, gender in the underlined English items and in their Ukrainian equivalents in the sentences below:

1. The two were quite unable to do anything. (Welles) – Ці двоє були зовсім не в змозі щось зробити.
2. The first was an old woman (R.Chandler) – Перша була вже стара жінка.
3. I sympathize with you in your husband's death (Maugham) - Я співчую тобі у зв'язку зі смертю твого чоловіка.
4. Young man, you're very ready with your tongue. (Cusack) – Ви, юначе, ніколи не лізете за словом у кишеню.
5. I've got to see her home (Maugham) – Я маю подивитись її дім.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого потребує навчальна дисципліна: дошка, проектор, комп'ютер тощо.